

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТАРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАПЛЕННЯ СІОУЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

№ 80 (1302)

Субота, 4 кастрычніка 1958 года

Цана 40 кап.

Насустрэч 40-годдзю БССР

Памнажаючы славу рэспублікі

Кожны дзень ствараць штосьці новае — такі ўжо закон у савецкіх людзей. Каб пераказаць у гэтым, вярта наведзе Мінскі аўтамабільны завод, нават не ўвесь, а толькі невялікі частак яго — канструктарска-эксперыментальны аддзел. Тут вам прыгаляюць важнейшыя этапы прадпрыемства з яго невялікай, але слаўнай гісторыяй. Здаецца, зусім нядаўна мы дзініліся 25-тоннымі самазваламі, якія, праносычыся па вуліцах горада, прымушалі ўзрушвацца нават самых абыхаваных да тэхнікі людзей. Аказалася, што 25-тонная грузападмальнасць — не мажа для савецкіх аўтамабільнабудавнікоў, і жыхары аўтамабільнага пасёлка памятаюць, як вясной 1957 года яны віталі новае дзіцяціна свайго прадпрыемства — 40-тонны самазвал. Ён ішоў па вуліцы ўровень з трацім паверхам жыллага дома — спраўданы волат тэхнічнага прагрэсу.

Зусім нядаўна на Магілёўскую шашу выйшла яшчэ адна машына, народная працаўнікі канструктарска-эксперыментальнага аддзела: аднавосны цягач, прызначаны для работы з рознымі прычэпнымі машынамі: скраперамі, падымальнымі кранамі, канаваламалымі, самазваламі. Шкаваць і магутная машына — у ёй усяго адна вась, другой жа васьцю служыць тое прыстававанне, якое дае прычэпнае. Магутны рухавік у 160 — 180 конскіх сіла дазваляе перавозіць шмат грузаў і развіваць хуткасць легкавага аўтамабіля — 40 кіламетраў у гадзіну. Вельмі зручная машына!

Пакуль збіраліся выпрабаваць вопытныя серыі саркавінаў і аднавосных цягачоў, канструктары пачалі над тым, як удасканаліць самозвалны самазвал — самую масавую прадукцыю завода. Мы прычыкаліся да іх. Нам і ў галаву не прыходзіла, што МАЗ-200 і МАЗ-205 крэху адсталі ад запараванай часу. Прыслухайцеся да гутаркі вадзіцеляў, якія кожны дзень на пляцошці перад вяртамі завода прыздырліва, па-гаспадарку прымаюць машыны, каб накіравацца ў вялікую дарогу. Вы пачуеце,

што рухавік надта грукатлівы і не такі ўжо магутны, што пажадана мець больш трывалу раму ў машыне, лягчэйшае кіраванне, зручнейшую кабінку...

— Над тым і працуем зараз, — гаворыць намеснік галоўнага канструктара завода Л. Геліс, — каб, удлічышы папрокі вадзіцеляў, незадаволеных гаспадарнікаў, заўвагі дарожнікаў, уважліва самакрытычна свае назіранні над эксплуатацыяй МАЗаў, стварыць новы, больш дасканалы грузавы аўтамабіль.

У тым дні, калі на заводзе хадзіла вестка пра скліканне нечарговага XXI з'езду КПСС, група канструктараў, якой кіруе Л. Геліс, аддала ў пах вопытнай вытворчасці рабочыя чарцяжы новай мадэлі грузавіка. Назавура і па ўваходу ў гэты пах ужо вісяць вышпучаны камсамольцамі плакат-малюнак.

«Прывітанне камсамольска-маладзёжнай брыгады — Г. Валютнічу, А. Максімаву, А. Курчуку, Ф. Маругу і М. Аляксееву, якія ўзялі на сябе абавязальнасць сабраць чатыры ўзорныя машыны МАЗ-500 і МАЗ-503 да 29 кастрычніка — дня 40-годдзя левінскага камсамолу».

І вось ужо два тыдні брыгада Геняда Валютніча натхнёна працуе над пачасным заданнем. Паназіраеш якіх-небудзь папярэдніх закладаных іх самадзійнай працы Геняда, паслухаеш іх скіпы на словы, але багата зместам размоваў над чарцяжамі, і адразу бачыш вобраз маладога рабочага краіны Савецкай, для якога праца стала творчай, самай жыццёвай неабходнасцю, крывінай спраўданага шчасця.

Завод для Геняда ўжо даўно ператварыўся ў родны дом. Яго, выхаванага дзіцячага дома, прынялі сюды вучнем. Навучылі стальных. Пашоў у армію — там набыў спецыяльнасць слесаря. Пасля дамабілізацыі яго паціцяла ў родную сям'ю аўтавадоўцаў, якая вывела яго ў людзі. Кемлімава маладою «майстры на ўсе рукі», у вачы якога зусім іскрыцца няглыбокая прага пошукаў новага, даручаюць самыя адказныя за-

данні. І ён іх выдатна выконвае, як выдатна спраўдзецца і з вучобай у вяслярнай сярэдняй школе. Ды і таварышы яго ўсе як на падбор: маладыя, энергічныя, ініцыятыўныя, стараныя — кроць з брыгадарам у нагу. Мусяць, таму сыйшліся яны характарамі, што біяграфіі іх вельмі падобныя.

Вось Аляксей Курчук. Скончыў сем класаў сярэдняй школы. Вядома ж, мог прадаўжаць вучобу і далей, але нейкая таёмніца сіла штурхала яго да працы. І хлопек не памыліўся, паступіўшы на Мінскі аўтамабільны вучнем слесаря. Сёння ён ужо выконвае самую пачасную і самую адказную працу, якой задаволены ўсе ў поху. Ветарамі ж ходзіць у дзевяты клас вяслярнай школы.

Выходзіць, само жыццё ўхваляе свечасоўнасць, захаду нашай партыі па перабудове сярэдняй адукацыі ў краіне. Не безаручкам, а людзям з мазольнымі рабочымі рукамі, якія адчулі спалучэнне радасці прапоўнай творчасці, павінны быць створаны ўсе ўмовы для авалодання вышнімі чалавечымі ведаў.

Глядзіш, як упэўнена трымаюць гэтыя рукі ключ альбо напалак, якія дакладныя, разлічаныя да драбніц іх руху, і некае не верыцца, што ў гаспадар гэтых рук на грудзях камсамольскіх значок, а з-пад цёмных густых броваў зіхаціць асветлены шчаснем вочы.

— Любы рабчыно вочы, невядомае яшчэ нікому, — праз стрыманую ўсешку вымаўляе Аляксей, не адхінаючы ад рамятава, які ён навінен па графіку сёння сабраць.

Чатыры рамы будучай аўтамабільнага ўстаноўлены на колах. Вялікі іх і завіхаюцца хлопцы з брыгады Геняда Валютніча.

Прапоўныя рамы маладых рабочых удала спалучылі з смелай канструктарскай думкай, і вось ужо нараджаецца новая машына, кантрольныя лічбы выпуску якой будучы адлюстраваны ў плане развіцця народнай гаспадаркі СССР па 1959 — 1965 гг.

ступ да рухавіка адкрываецца з усіх бакоў. Да паці звычайных хуткасцей дададзены яшчэ дзве на заднім мосце — гэта павялічыць прадукцыйнасць машыны і яе праходнасць у складаных дарожных умовах.

Канструктары шмат думалі і пра зручнасць для вадзіцеля — значна аблегчаюцца кіраванне стэрном, тармазамі і каробкай перадач. Кабіна будзе цэльнаметалічная на тры месцы, што зручна для размяшчэння невялікіх акедэміяў. Здаду за спінкамі сядзенняў прадугледжана спальнае месца для вадзіцеля-напарніка, без якога не абійдзецца ў вялікай дарозе.

Кожны дзень рамы ўзорных акемплараў машыны абрабастаюць новымі вуздамі, і самае маладзёжнае завода становіцца ўсё лепш батным. Ужо зараз слесары-аборнічкі ў захапленні.

— Малайцы, канструктары, так паклапаціцеся пра чалавека, які будзе працаваць на машыне. А хутка і вадзіцелі выкажуць сваё захапленне працай стваральніцкай новага грузавіка, скажуць са шчыра: «Малайцы, аўтавадоўцы!»

А яны і спраўдзілі-такі малайцы. Нарашчваючы з кожным днём выпуск прадукцыі, ствараюць новыя мадэлі аўтамабіляў, пераабстаўляюць цэхі, аўтаматызуючы асноўныя працэсы вытворчасці, каб ужо сёння перайсці на самадзійныя рабочыя дзень. Больш таго, аўтамабільнабудавнікі зараз ствараюць новы завод. Так, завод будзе завод, калектыў кляпошціца пра агульнадзяржаўнае.

У мотак далейшага росту аўтамабільнабудавання і яго спецыялізацыі Урад Беларускай ССР вылучыў Жодзінскі завод дарожных машын для арганізацыі там выпуску 25-тонных самазвалаў. Аўтавадоўцы маніруюць там зараз галоўны канверт, каб наладзіць зборку вялікагрузных аўтамабіляў. Новым, Беларуска-аўтамабільным заводам будзе разартаваць наша рэспубліка XXI з'езду партыі. І ў гэтым рэпартаж пачаснае месца будзе адведзена мінскім аўтавадоўцам, якія рыхтуюць пяцер наваласе сваім 25-тонкам.

Вялікі абавязальнасць з'яўляецца калектыў Мінскага аўтамабільнага завода, стаўшы на прапоўную вахту ў гонар XXI з'езду партыі і надыходзячага наліцьянага свята — 40-годдзя свайго рэспублікі. Шмат спраў, шмат клопатаў у аўтавадоўцаў. Клопаты вытворчы спалучаюцца тут з клопатамі пра свой уласны дабрабыт. Ажыццяўляюць пераход на сямігадзінны рабочы дзень; увесці ў эксплуатацыю не менш нашым тысяч квадратных метраў жылёй плошчы ў дамах, якія будуць самі рабочымі калектыўна, у вольным часе; пабудаванне дзіцячых і дзіцячых сад; пасадзіць у паселі 500 плодowych дрэў.

Усё будзе здзяйснена. Гэта адчуваецца па тэму добраму прапоўнаму напружанню, якім ахоплены пяцер кожны куточак прадпрыемства. У творчую працу мільёнаў савецкіх людзей магутным патокам уліваюцца вытворчыя здатнасці мінскіх аўтавадоўцаў, памнажаючы новае, перадавое ў штодзённым жыцці рэспублікі.

Там, дзе былі руіны

За пасляваенныя гады, у небыццала кароткі тэрмін, адноўлены наш родны горад Мінск. Там, дзе былі руіны, выраслі прыгожыя жылыя дамы, карпусы заводаў і фабрык, будынкі ўстаноў культуры.

На здымках: унізе — роў вуліц Камсамольскай і Савецкай у 1946 г., уверх — тое ж месца ў 1958 г.

Фота І. Шышко.

Выстаўка ў калгасе

Майстэрства і дасціпнасць слухкіх ткачых так добра апеты ў вядомым вершы Максіма Багдановіча. І хоць адыйшлі ў небыццё тыя часы, калі ткачы забралі «у панскі двор дзеля красы», каб на ўсёх чужым «такім залатым пяскам», Случчыні і сёння славіцца ў рэспубліцы. У тым, што гэта так, пераказана ўсё, што пабывала на выстаўцы мастацкіх вырабаў, якая адкрылася 16 верасня ў клубе калгаса «Памяць Ільіча» на Случчыні.

Адкрыццё выстаўкі папярэднічала падрыхтоўчай работы, якую правалі заклад клубу С. Пуховска і бібліятэкар Г. Машкоўска. Удалося яны ад хаты да хаты, шукалі найбольш прыгожыя і арыгінальныя экзэмпляры, той-сёй у калгаснікаў з недарэкам ставіліся да залым загалюнкам клубу адкрыць у калгасе мастацкую выстаўку. І ўсё ж удалося сабраць каля 100 экзэмпляраў: абрусі, ручнікі, пакрывалы, поцілкі, андаракі, вышывкі і многае іншае.

І вось у вызначаны дзень старшыня калгаса Сіпчан Ляўкі Макхал гасініна за прасіў калгаснікаў наведаць выстаўку. Перад прысутнымі адкрылася такое багацце фарбаў, арнаменту, што многія не верылі: «Напэўна, са Случка завалялі... Няўжо ў нас такія майстры воздыжы?»

— А вось шэтка Акуліна, панаўскае, — гаварыў у такіх выпадках Станіслаў Пуховіч. — Гэта яе рукі выткалі гэты прыгожыя наметкі, поцілкі, андаракі.

— Для чаго выкарыстоў...

ДАСТОЙНА СУСТРЭНЕМ XXI З'ЕЗД КПСС

Адозва рэспубліканскай нарады актыву работнікаў тэатраў, драматургаў, і тэатральных крытыкаў

Работнікі тэатраў, драматургі і тэатральныя крытыкі Беларускай ССР з вельмім натхненнем сустраі пастаноўку Пленума ЦК КПСС аб скліканні нечарговага XXI з'езду КПСС.

Савецкія людзі паспяхова ператварылі ў жыццё праграму камуністычнага будаўніцтва, намічаную гістарычным XX з'ездам КПСС. Бурнае развіццё індустрыі, уздым сельскай гаспадаркі, выдатныя адкрыцці савецкай навуцы і росквіт нацыянальнай па форме, сацыялістычнай па зместу культуры савецкіх народаў паказваюць усяму свету вялікі перавагі сацыялістычнага ладу, магутны творчы сілы рабочых, калгаснага савецкага інтэлігенцыі.

Гэты пераможні — вынік мудрага кіравання партыі, яе Цэнтральнага Камітэта, вынік гераічных спраў, самааддана працы савецкага народа, цесна агуртаванага вакол Камуністычнай партыі.

XXI з'езд партыі прыме грандыёзныя рашэнні, накіраваныя на далейшае развіццё ўсіх галін гаспадарча і культурнага жыцця краіны, на паліпашэнне дабрабыту працоўных.

Вялікія задачы ставяць перад работнікамі тэатраў, драматургамі і тэатральнымі крытыкамі. Акцёр, ражысёр, мастак павінны яшчэ больш удасканаліваць сваё майстэрства, ствараць творы мастацтва, вартыя нашай вялікай сацыялістычнай эпохі.

Удзячаючыся ва Усесаюзнае сацыялістычнае спаборніцтва ў гонар XXI з'езду КПСС, работнікі тэатраў, драматургі і тэатральныя крытыкі Беларускай ССР павінны на сваё наступнае абавязальнасць:

1. Навясці ідэяна-мастацкую якасць рэпертуара, больш уключыць у яго творы сучаснай драматургіі, шырай адрабляючы і ў новых пастаноўках народныя пытанні сучаснасці.

2. Паліпашыць якасць новых пастаноўкаў, ствараць спектаклі ярка, разнастайна па форме, якія адпавядаюць высокім патрабаванням савецкага гледача.

3. Усямерна развіваць сувязь творчых калектываў з народам, шырай абслугоўваць працоўных, звярнуўшы пераважную ўвагу на работу ў глыбінных сельскіх раёнах і на прамысловыя прадпрыемствах, арганізуючы і сістэматычна творчыя справадзачы і сустрачы з гледачамі.

4. Правесці ў студзені 1959 г. дакладу паказу савецкіх спектакляў у гонар XXI з'езду КПСС. Уключыць у даклад лепшыя спектаклі савецкай драматургіі на сучасную і гісторыка-рэвалюцыйную тэмы.

Прымаючы гэтыя сацыялістычныя абавязальнасці, мы, удзельнікі рэспубліканскай нарады актыву тэатральных творчых работнікаў, заклікаем усіх работнікаў тэатральнага мастацтва рэспублікі мабілізаваць усе сілы на барацьбу за хутчэйшае ажыццяўленне намічаных планаў па далейшаму развіццю тэатральнага мастацтва рэспублікі.

Мы ўпэўнены, што працаўнікі тэатраў БССР, як і ўвесь савецкі народ, пад выпрабаваным кіраўніцтвам Цэнтральнага Камітэта КПСС панаўска намаганні ў працы і даб'юцца новага ўздыму Беларускага савецкага тэатральнага мастацтва.

Пятро ПРЫХОДЗЬКА

На плошчы Шанхая

Мне бачны прасторы вялікага края. Аб ім маё думкі. Усё ной не да сну. Вось толькі што друг мой вярнуўся з Кітая.

Расказвае мне пра сустрачку адму: — Гду я, мой дружа, на плошчы Шанхая. Прыехаўшы з Мінска ў далёкі Кітай. Спыніўся ў натоўпе. Чамак трамвая. Гляджу на гуляючых, шматалюбы Шанхай. Сяквота.

Над ісічымі пальмамі панікшая Стаю. Ужо трэці трамвай прызвіе. І гэты падбягае з павозкаю рышка. Павесіць па вуліцы хоча мяне.

У хлопца — смугляныя, дужыя рукі. А позірк вачэй мае гаворыць: «Садай! Я многіх вазіў вась па гэтым бруку. Я змеруў нагамі увесь мой Шанхай. Чаму ж не жаласць? Ці мо зневажаеш? Ты працу маю, можа рышку клянеш? А я ўсё стаю. Не магу, не ўваўлюю, Каб вёз чалавек, быццам пана, мяне! Я ведаю: Звычай тут свой у народа. І ездзіш на рышцы дазволена ўсім. Але не магу. Бо я сам у паходах Прайшоў мо з паўсета байцом радавым.

«Ніколікі пакрыўдзіць цябе не хачу я. Кажу яму, — сам змалку працу ўваўлюю. Давай лепей, дружа, цябе праваў я. А ты на сваю маюбайся змялю. Гляджу на яго... Не, і ён не жадае. Каб я яго вёз, паслужыўшы яму. І разам мы з рышкам Пайшоў па Шанхая, Пацінуўшы рукі адзін аднаму... Таварыш мой скончыў. Але я на гэтым Свой верш не закончу, пакуль яшчэ там. Дзе пальмы Тайяна, багатыя нетры. Вайной нашым грозныя вялікім сябрам. Не сільна да світанця. Усё слова шукаю: О, як бы сказаць ад душы ўсёй, цяплай Пра тую любоў, Што к народу Кітая Жыве ў сэрцах нашых мільёнаў людзей.

ВЫСАКАРОДНАЯ ПРАЦА БІБЛІЯТЭКАРА

У Беларусі працуе 21 тысяч бібліятэкар розных спецыяльнасцяў з кніжным фондам больш 30 мільянаў тамоў. Толькі ў сістэме Міністэрства культуры БССР ёсць 2 078 бібліятэкар, кніжны фонд якіх складае звыш 15 мільянаў экзэмпляраў. Многія калгасныя бібліятэкі маюць свае ўласныя бібліятэкі, а гэта яркі паказчык узростага культурнага ўзроўня калгаснага сялянства.

Бібліятэкары рэспублікі праводзяць вялікую работу срод насельніцтва. Іх дзейнасць цесна звязана з барацьбай народа за выкананне рашэнняў партыі і Урада.

Добра працуе Пятровіцкая сельская бібліятэка Смалявіцкага раёна. Загадвае ёю М. Кардымон, якая за час свайго рабчы дэб'юта дала значныя поспехі ў бібліятэцы каля тысячы чытачоў, срод якіх Т. Кардымон карыстаецца любоўю і павагай. Многа намаганняў прыкладвае актывістка бібліятэкі, каб кнігу чыталі ў кожнай калгаснай сям'і. Для гэтай моты шырока праводзіцца масавае мерапрыемства, а таксама індывідуальная работа з чытачамі.

Каб поўнасьцю ахапіць усе населеныя пункты ў свайго зоне абслугоўвання, бібліятэка арганізавала дзевяць перасолак і два пункты выдаты літаратуры. Вельмі таксама два кінашошы, якія абслугоўваюць чытачоў да даму.

Бібліятэка сістэматычна праводзіць агляды літаратуры на актуальныя тэмы: «Дагоніць ЗНА па вытворчасці мяса, малака і масла на душу насельніцтва», «Раздзельная зборка граждаў», «Новыя кнігі па жывялагадулі» і інш. Часта наладжваюцца калектыўныя чыткі, якія паходзяць у бібліятэцы, на фермах, у полі і дамах калгаснікаў. У выніку павялічваецца лік чытачоў і кнігаўдаў.

Бібліятэка актыўна ўдзельнічае ва ўсіх палітычных і сельскагаспадарчых кампаніях. Яна дармагае і калгасным бібліятэкарам сельсавета ў іх рабчы.

Шкаваць павагай і карыстаецца вялікай павагай срод чытачоў Мінска бібліятэка імя Янкі Купалы (агадчыца т. Паграбная). У яе кніжным фондзе больш 64 тысяч экзэмпляраў. У бібліятэцы амя-

стоўная наглядная агітання. На стондах «40 год БССР» красамоўна і пераказна адлюстраваны выдатныя поспехі рэспублікі, дасягнутыя за гады Савецкай улады.

Толькі ў гэтым годзе бібліятэка імя Я. Купалы правала тры вечары, прысвечаныя 40-годдзю БССР, дзе сустрачы чытачоў з артыстамі тэатраў і пісьменнікамі Беларускай.

У бібліятэцы для чытачоў рэгулярна праводзіцца метадычны агляд творчай беларускай пісьменніцкай, гутаркі пра партызанскі рух у Беларусі ў гады грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў, пра барацьбу камуністаў Беларусі за Савецкую ўладу.

Работнікі бібліятэкі арганізавалі спецыяльны альбом «40 год БССР» і картатэку «Нам Мінск». Бібліятэцы імя Янкі Купалы прысвоена званне лепшай бібліятэкі Мінска.

Дзяржаўная бібліятэка імя Ул. І. Леніна выданыя метадычныя дапаможнікі з аглядам літаратурным, прысвечанай 40-годдзю БССР, складзены рэкамендацыйныя спісы літаратуры для кніжных выставак і калектыўных чытак. Дзяржаўная бібліятэка падрыхтавала да выдання работу «Друк БССР з 1917 па 1957 гг.», заканавае падрыхтоўку кнігі «Бібліятэчная справа БССР за 40 год».

Бібліятэчны работнікі нашай рэспублікі разам з актывам будуюць сваю работу так, каб яна цесна ўзв'язалася з канкрэтнымі задачкамі гаспадарчага будаўніцтва, з практычнай прамысловых прадпрыемстваў, калгасаў, саўгасаў, МТС.

Партыя і Урад высока ацэньваюць працу бібліятэчных работнікаў. У нашай рэспубліцы толькі ў 1957 г. піль бібліятэчных работнікаў узнагароджаны азначком «За выдатную работу». Гэта М. Аляксандрава (Смалявіцкага раёна бібліятэка), С. Чыбісава (Шухавіцкая), М. Піваварчук (Ашмянская), Е. Шурдэжкова (дзіцячая бібліятэка г. Маладзечна), В. Федараў (Паставская раённая бібліятэка).

42 бібліятэкары ўзнагароджаны граматамі Міністэрства культуры СССР. 51 бібліятэка прысвоена званне «Лепшая біб-

ліятэка рэспублікі», а 58 работнікаў гэтых бібліятэкар атрымалі грашовыя праміі. Толькі на Мінскай вобласці 14 раённым і гарадскім бібліятэкам прысвоена званне «Лепшая бібліятэка вобласці і рэспублікі».

Загадчыца Мінскай бібліятэкі імя Маякоўскага Л. Пазнякова дзімі ўстаёна званне «Заслужаны бібліятэкар». Яна больш 25 год іспыня працу ў бібліятэцы, усе свае сілы і вялікі шматгадовы вопыт аддае любімай справе, карыстаючыся вялікім аўтарытэтам і павагай срод чытачоў. Шмат цікавых масавых мерапрыемстваў наладжвае бібліятэка; сустрачы з абаронцамі Брэсцкай крэпасці, з беларускімі пісьменнікамі і іні. У бібліятэцы арганізаваны кніжныя выстаўкі «Насустрэч 40-годдзю БССР», «Партызанскі рух у Беларусі».

Бібліяграф Н. Ватапы за шматгадовую работу ў Дзяржаўнай бібліятэцы імя Ул. І. Леніна і за добрыя паказчыкі ў рабчы ўзнагароджана медалем «За прапоўную лодзель» і значком «Выдатнік-бібліятэкар».

Аднак неабходна адзначыць, што ў нашай рэспубліцы дзець яшчэ бібліятэкі, якія не правалюць належнай увагі да арганізаванай разнастайнай масавай работы срод чытачоў. Усё сваё дзейнасць яны зводзяць да выдаты кніг, дронна выконваючы адказную і высакародную задачу — актыўна прапалагандваць літаратуру срод шырокіх працоўных мас.

Задача нашых бібліятэкар — іспыня паліпашэнне прапалаганду кнігі. Трэба дасягнуць таго, каб кнігу чыталі ў кожнай калгаснай сям'і, каб кніга а'ўвалялася дарэчыкам і сябрам кожнага чалавек.

Увесь наш народ рыхтуецца да створэння XXI з'езду КПСС і 40-годдзю БССР. Бібліятэчны работнікі таксама ўключыліся ў спаборніцтва. Каб падвесці вышні работы нашых лепшых бібліятэкар, Беларуска-рэспубліканскі і Мінскі абласны камітэты прафсаюза работнікаў культуры разам з гарадскім аддзелам культуры сёння праводзяць Дзень бібліятэкара.

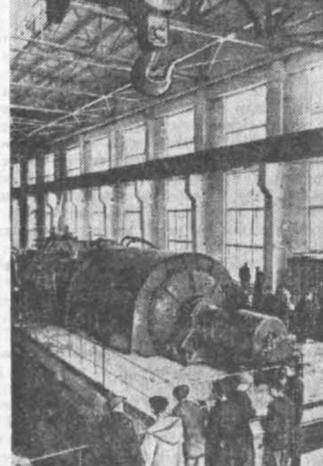
І. ЧАРАНОК,
секратар Беларускага рэспубліканскага прафсаюза работнікаў культуры.

У прэзідыуме СП БССР

На чарговым пасяджэнні прэзідыума Саюза пісьменнікаў БССР абмеркаваны вынікі Тыздзя Беларускай літаратуры ў Літве. Старшыня праўданыя СП БССР Пятрус Броўка адзначыў, што Тыздзень прайшоў з вялікім поспехам і прынес дабра піль у справе далейшага ўмацавання сувязей літоўскай і Беларускай літаратур. Працоўныя Літвы сустракалі Беларуска пісьменнікаў, які самых блізкіх і дарагіх сяброў. Першыя дзень літоўскі друк вельмі уважліва паставіў да асветлення Тыздзя Беларускай літаратуры, прапалаганды яе дасягненні. Ва ўсіх часопісах і газетах у гэты час друкаваліся творы нашых пісьменнікаў і паэтаў, вадзілі творы нашых пісьменнікаў і паэтаў, артыкулы, прысвечаныя драматургіі, крытыцы. У камі Тыздзю ў Савецкай літэратуры ўздымаўся размова Беларуска літвы літоўскіх літэратураў, якія дамовіліся ў бліжэйшы час распрацаваць канкрэтныя планы выдання лепшых твораў пісьменнікаў абелзаво рэспублікі на літоўскай і Беларускай мовах, па ўмацаванню творчых сувязей.

У абмеркаванні вынікаў Тыздзя Беларуска літэратуры ў Літве прынялі ўдзел пазны М. Калачынскі, М. Танк, прэзаіні І. Шамякін, М. Ткачоў. Яны ўнеслі канкрэтыя прапановы, якія будуць улічаны пры дэталёвай распрацоўцы планаў выдання твораў Беларуска літэратуры на літоўскай мове і твораў літоўскіх пісьменнікаў на Беларускай.

Усе прамоўны падкрэслівалі, што Тыз-

На будаўніцтва Васілевічскай ДРЭС. На здымку: турбінная зала. Фатахроніка БЕЛТА.

Перад'здаўская трыбуна

Больш патрабавальнасці

да сябе

У апошнія гады, пасля Трыцяга з'езду пісьменнікаў БССР, на старонках нашых газет і часопісаў з'явілася шмат першаў маладых паэтаў. Насынены прыток свежых сід у літаратуру — надзвычай характэрная з'ява ў нашым грамадскім жыцці. На кожным гістарычным этапе ў нашу літаратуру прыходзіць новае пакаленне, якое прыносіць свежыя песенныя матывы, убагачае яе разнастайнасцю тэматыкі, індывідуальнымі стылістычнымі асаблівасцямі паэтычнага ўспрыняцця. Але трыба заўсёды мець на ўвазе і тое, што мы ў дадзеным выпадку маем справу з людзьмі, якія часцей за ўсё робяць першы крокі ў літаратуру і наўважна адчуваюць дачыненне да структуры верша. Яны патрабуюць з боку нашага друку штодзённай увагі. Вельмі важна спецыяльна прыкметаць сама характэрнае для кожнага з іх і дамагацца таварыскай парадзі. Гэта парадзі павінна быць прычэпнай і патрабавальнай. Трыба ўлічваць, што ў кожнага паэта могуць быць і недахопы і творчыя поспехі. Уважліва падыходзіць да ацэнкі кожнага твора — гэтаму вучыцца нас наша партыя.

Пра тэму года ў паэты, як і непрыкметнага ты, магчыма, бліскеш сявако. Есць істотныя недахопы і ў карыстанні мовай. Некаторыя рускія словы паэт ужывае ў беларускай транскрыпцыі, вольна перастаўляе навіскі. Нядаўна выйшла першая кніжка маладога паэта Уладзіміра Караткевіча «Матчына душа». Раней многія з гэтых першаў друкаваліся ў часопісах. Сярод іх вылучаюцца вершы «Вадаўлішчына», «Дзілка» і іншыя, напісаныя ў пачуццёвай любові да свайго роднага краю. Яны гавораць аб тым, што Караткевіч разбіраецца ў мастацкім гучанні паэтычнага радка, знаходзіць свежыя малавядомыя словы, умець выкарыстоўваць народную творчасць. Але ўсё ж нехта не сшыцца на адмысловыя з'явы ў творчасці маладога паэта, якія, на мой погляд, часам перастаюць у непатрабавальна манернічанне, захваленне фармацыйнымі выкрутасамі, выкарыстаннем архаічных сінонімаў.

Летас, напрыклад, у «Полымя» была змешчана вялікая падборка першаў Ул. Караткевіча, аб якой пісалі ў нашым друку. Побач з добрымі першамі ў гэтай падборцы былі і слабыя, недарэчаныя, ад чым гаварылі ў сваім артыкуле старэйшыя таварышы. Верш «Вадарод», цікава па зместу і па-майстэрску выкананы, не задавальняе завяршэннем развіцця. Вядома, што атамная энергія вынайздына найважнейшая для асветлення, а для росквітку чалавечага шчасця, але гэтая вынаходка выкарыстоўваецца капіталістамі супраць працароў і дэмакратыі. Для імперыялістычных захопніцкіх мэт. Аб гэтым паэт мог сказаць проста і выразна, а ён піша (чытуем радкі па зборніку «Матчына душа»):

К нему козлы, Как гости, заходили, И не было прохода от собак... У рэспубліканскіх газетах і часопісах з'яўляюцца першы маладой паэты Будакей Лось. Нядаўна выйшла яе першая кніжка «Сакані». Многія першы з гэтай кнігі звяртаюць увагу чытача на перапад і прастоту ўсхваляванай думкі. Некаторыя з іх цікавыя і па паэтычнаму гучанню, якое прыкметна вылучаецца сярод іншых галасоў маладых паэтаў:

З Усеазааннай выстаўкі выяўленчага мастацтва ў Мінску. На здымку: карціна мастака Э. Выржыкоўскага «На дарогах» (Ленінград).

Дружны калектыў

У Навабелках, недалёка ад дарогі, якая ідзе на Дзяржынск, стаіць дзюбачававы драўляны будынак Навабелкаўскага сельскага клуба. Гэта любімае месца алашчыка моладзі. Па вечах соды на рэспубліканскіх самалейных артысты — больш ста чалавек.

Марыя Сіман пра поспехі няўданы ўдзельнік самалейнага тэатра. Калектыў у нас індывідуальны — расказвае яна. — Моладзь любіць спяваць, аднак хору ўсе сілы ўмяне. Згуртавала самалейны калектыў Надзея Гарбачова. Яна рэгулярна праводзіць рэпетыцыі.

Але не ўсё ў новабелкаўцаў ішло гладка. Летас, напрыклад, тут задумалі стварыць танцавальны гурток. Добрае час ніхто з яго не запісаўся. Тады ўдзельнікі хору прынялі рашэнне — самім навушчы тандэмаў. Заканчаліся рэпетыцыі хору і адразу ж пачыналіся заняты танцаваў. Сёлет на раённым агляда мастацкай самалейнасці новабелкаўскага тэатра звалілі ўсіх майстэрска выкананым танцаў «Лянок» і «Бульба».

Надаўна выйшла з друку першая кніжка Янкі Непачалоўца «Мера добры». Многія з гэтых першаў, ужо зноў чытачы, друкаваліся ў «Полымя» і іншых часопісах. Частка з іх вызначаецца арыгінальнай тэматыкай, прыхільнасцю да народнага слова, навідай думкі. Але чытаць некаторыя з іх і застаецца абыякавым. Напісаны яны без паэтычнага ўсхвалявання, без глыбокага паэтычнага ўспрыняцця. Уважліва падыходзіць да ацэнкі кожнага твора — гэтаму вучыцца нас наша партыя.

Беручы самую надзейную тэму нашага жыцця, маладому паэту трыба ўважліва прыкметаць па ўсё яго працы, вучыцца зразумела выказаць самае важнае і ў мастацкім сэнсе самае цікавае і значнае, а ў прастае прыходзіць не само сабою, а ў прастае жыццёвай практыцы.

Выступіў з новымі творами ў мінулым годзе паэт Алесь Наўроцкі. Некаторыя яго першы, змешчаны ў часопісе «Полымя», вызначаюцца свежасцю і надзейнасцю тэмы. У паэтычным галасе Наўроцкага выявіліся вольныя матывы на далейшае развіццё яго адукацыйнай. Характэрны ў гэтых адмысловых верш «Дзкі»:

У рэспубліканскіх газетах і часопісах з'яўляюцца першы маладога паэта Яраслава Пархута.

Лепшыя першы паэта «Запалкі», «Бірузавы сок», «Камень ля дарогі», «Пра вочы» і іншыя сведчаць аб тым, што ён не спынаецца на дажыццях, а ўпарта працуе над пашырэннем свайго майстэрства. Праўда, у некаторых выпадках паэт збіваецца на рытме, забываючыся індывідуальнасці мовы, некаторыя наліц газетным і інфармацыйным. Сустрэкаюцца трафарэты і невыразныя радкі. Далейшы лёс паэта залежыць ад працы над асаблівым паэтычным майстэрствам і добрым мастацкім густам.

Прыход у літаратуру здойнай паэтычнай моладзі — прыемная з'ява ў нашым літаратурным жыцці. Кожны з іх прышоў у літаратуру сваім уласным шляхам. Але адзін ёсць для ўсіх вядлікі і цяжкі шлях — гэта шлях вучобы і дасканалення свайго майстэрства. Трымаць пэсню сувязь з жыццём, быць актыўным удзельнікам вялікіх спраў нашага народа — у гэтым сілкі ад маладога, так і вольнага майстра паэтычнага слова.

Пісьменнік Іван Шамяк, які прысутнічаў на спектаклі, зрабіў некалькі слухных заўваг. Пастаноўку п'есы самалейнага артыста Багушэўскага раённага Дома культуры прысвечалі 40-я гады Беларускай ССР, Днямі на клубнай сцэне адбылася прэм'ера спектакля.

Аўтар п'есы ў сельскіх артыстаў

Драматичны калектыў Багушэўскага раённага Дома культуры Віцебскай вобласці паставіў п'есу «Не верце шчымы» І. Шамякіна (рэжысёр Р. Сарокіна).

Пастаноўку п'есы самалейнага артыста Багушэўскага раённага Дома культуры прысвечалі 40-я гады Беларускай ССР, Днямі на клубнай сцэне адбылася прэм'ера спектакля.

Пісьменнік Іван Шамяк, які прысутнічаў на спектаклі, зрабіў некалькі слухных заўваг. Пастаноўку п'есы самалейнага артыста Багушэўскага раённага Дома культуры прысвечалі 40-я гады Беларускай ССР, Днямі на клубнай сцэне адбылася прэм'ера спектакля.

М. ХВЕДАРОВІЧ.

Самалейнае мастацтва і мясцовыя газеты

У першым варыянце гэтага верша, які быў надрукаваны ў «Полымя» № 11 за 1956 г., гэтая строфа заканчвалася радком: «Мы стамі. Над намі груша». Гэта быў зусім недарэчны радок, бо думачна нам, стаячы пад дрэвам, не было бачыць над сабою грушу. Але гэта між іншым. Можна перапісаць аўтара таксама ў ўбачэнні рыфмы, якая забываецца ў вершы «Вятрак»; з чатырох строф у ім зарыфмаваны дзве на словы «вада», а дзве — на словы «сітак».

У вершы «Калючыя драгі» адна строфа зусім беспадатна разарвана напалам і ўжываецца пераходная строфа. Справа ў тым, што паэт ідзе па нейкай пратраванай сцежцы, некім указанай, і не шукае свайго шляху. А Янку Непачалоўца ўжо можна лічыць і немаладым. Ён друкаваўся ўжо да вайны.

Другі верш з гэтай кніжкі «Я хачу засяліцца» напісаны нават з паэтычнай унутрынасцю. У ім перадаюцца фанэматычныя пачаткі паэта, глыбокая шчырасць чалавеча, якому давалася перажыць жахі вайны:

Другі верш з гэтай падборкі «Як размаўляюць звыры і птушкі» — малазначны па зместу, і можа не варта быць у гаварыць аб ім, калі б гэта было вынаходкай у творчасці паэта. Паэт у гэтым вершы паводзіць, як ён закаханы ў кожную мундуку, размаўляе са звырамі і птушкамі «на дзесятках і тысячках розных моў»:

У «Піняк праўдзе» ёсць кароткія звесткі пра грамадскае мастацтва і скульптура А. Лінея, у газетах «Сіг камунізма» і «Вольная праца» артыкулы В. Кірсава «3 пэсней у сэрцы» пра самадзейнага кампазітара — кіраўніка хору калгаса «Першае Мая» Насіжэскага раёна П. Касача — усе гэта матэрыялы, даслааны з БЕЛТА. Апошні змешчаны ў асобных газетах амаля адначасова, а ў поладкай — са здымкам.

Вядома, чытачам карысна ведаць, хто з самалейных майстроў працуе ў рэспубліцы, але чаму разам з тым не напісаць аб людзях свайго раёна. Хіба гэта не пад сілу раённай газет?

Шматлікі калектыў самалейнасці чакаюць ад іх пастаяннага звышэння свайго работы, яны былі б рады бачыць на газетных старонках спецыяльныя і грунтоўныя разборы новых спектакляў, мастацкіх выступленняў. Нельга сказаць, што нічога не робіцца ў гэтым напрамку. «Піняк праўда», напрыклад, за кароткі тэрмін (4 і 9 красавіка) амаляла два артыкулы І. Філіпава аб агляда самалейнасці школ гарада і раёна. Аўтар станаўча аглядае праграму многіх калектыўнага гаворыць аб значным росце школьнай самалейнасці, дае прафесіянальны ацэнкі выкананню некаторых вядомых і хараграфічных нумароў. Гэта добра, але навошта пісаць дробны амаля аб адным і тым жа. Не дзіва, што аўтар шмат у чым паўтараецца.

У гэтым лірычным аповесці адуцтва грамадскае гучанне. Верш надзвычай асабісты па эстэтычным ўспрыняццю. Нельга думаць, што «блінчатая пуга», якая паўтараецца аж два разы ў такім кароткім вершыку, з'яўляецца самапраўдай мастацкай знаходкай аўтара.

У часопісе «Беларусь» у 1957 г. і ў кніжцы «Вятрак насустрэчу», выдзельнай у 1958 г., быў змешчаны цыкл першаў П. Макаля. Вершы «Калючыя драгі», «Я не забываю», «Хіба зазямлю» напісаны паэтам прачува і праста. У іх ёсць свежая арыгінальная думка, грана рыфмы, адуцаецца свой лірычны голас, паэтычная душа аўтара. Але гэтага нельга сказаць пра перш «Дом творчасці». Гэты перш наўны і не да канца прадуманы. Што ж

Чытаець і дзіву даецца. Няўжо ў наш час гэта такая важная і вострая тэма, як размова жаб, вуркаванне галубоў і птушкаў? Наазад, аўтар не ўлічыў крытычных заўваг, якія былі зроблены ў свой час старэйшымі таварышамі, і ўключыў гэты верш у свой першы зборнік, не дапрацаваўшы іх. Такі ж наўны перш «Сісторыя з першымі каханнем». Наміж прыгожым мастацкім радком гэтага перша можна знайсці радкі пра «рамантычнага пубагата шчынюка», пра тое, як паэт хаче быць «сваім у косяці гэтай драгі», і аб тым, як

Дэдуца з вачыма блакітнымі Суседа, дурному, як бог, Адувачына тышнула прытрына У шырокі, як ступа, рот... Гэтае недарэчнае манернічанне адуцаецца і ў вершы «Лісце». Добра пачаць верш заканчваюцца нейкім непатрабавальна стылістычным перахваленнем лісця, якое можа прадаўжаць бясконца:

Але паройдзем да канкрэтнай размовы. Мы прагледзелі нумары газет «Піняк праўда», «Сіг камунізма» (Полымя) і «Вольная праца» (Слоны) больш чым за сем месяцаў гэтага года. Агульнае ўражанне — яны даюць слаба, аднабоковае ўражанне аб культурным жыцці свайго мясцовасці. Мала інфармацыі аб выступленнях калектыўнага мастацкай самалейнасці, аб новых пастаноўках, лекцыях і дакладах. Такія матэрыялы з'яўляюцца вынаходка, час ад часу? «Піняк праўда», напрыклад, у нумары ад 16 красавіка амаляла «Хроніку культурынага жыцця». Хроніка аб'ядноўвае некалькі інфармацый, літаральна на дзесяці вядоў кожнага. Такая падборка адзіная на працягу амаль сямі месяцаў. Слоніска «Вольная праца» уява гэтаму рубрыку 16 сакавіка і... на гэтым справа скончылася. Яна ж наведвала ў нумары ад 6 красавіка, што ў раёне арганізавана музычна-мастацкі лекторыі, пры якім будзь наладжаны лекцыі аб жыцці і творчасці Ганімі, Чайкоўскага, Стрыкава, Пушкіна і Горкага. А вось аб тым, як чыталіся гэтыя лекцыі і ці чыталіся яны наогул — даведка са старонак газеты нельга.

Мала змяшчаецца матэрыялаў аб самалейных калектывах, мясцовых мастаках і кампазітарах. Цікава навіць, што такіх мала або зусім няма на Слоніскачце, Піннічце, Полаччыне. У Слоніскачце гэтае можна толькі прычытаць пра М. Жуковіча — майстра-інструментара, які плённа працуе ў галіне прыкладнага мастацтва. Матэрыялаў напісаных суха, навіркова, няма расказаў ні аб вопіне работы, ні колькі-небудзь завальнага агляду яго работ. Нарэшце, можна было б ажывіць допіс хоць адным здымкам.

Замышляецца матэрыялаў аб самалейных калектывах, мясцовых мастаках і кампазітарах. Цікава навіць, што такіх мала або зусім няма на Слоніскачце, Піннічце, Полаччыне. У Слоніскачце гэтае можна толькі прычытаць пра М. Жуковіча — майстра-інструментара, які плённа працуе ў галіне прыкладнага мастацтва. Матэрыялаў напісаных суха, навіркова, няма расказаў ні аб вопіне работы, ні колькі-небудзь завальнага агляду яго работ. Нарэшце, можна было б ажывіць допіс хоць адным здымкам.

У нашым друку. Мне ж па-сабродку хочацца дамагацца маладому паэту знайсці правільны кірунак у паэзіі, адмовіцца ад вычурнасці, вучыцца больш у класікаў нашай паэзіі, бо ў асобе Караткевіча мы бачым здойнага, многаабачаючага паэта.

Часта сустракаюцца першы маладых паэтаў у нашым рускім часопісе «Советская Отчизна». Сярод маладых рускіх паэтаў, якія жывуць на Беларусі, ёсць шмат таленавітай моладзі. Але ці варта было друкаваць перш Кастылева ў № 4 часопіса за 1956 г. пад назвай «На колхозном празднике». Сама назва гаворыць за сабе. Аднак, як паказана гэтае калгаснае свята ў вершы Кастылева?

Аб першых Караткевіча пісалі ўжо ў нашым друку. Мне ж па-сабродку хочацца дамагацца маладому паэту знайсці правільны кірунак у паэзіі, адмовіцца ад вычурнасці, вучыцца больш у класікаў нашай паэзіі, бо ў асобе Караткевіча мы бачым здойнага, многаабачаючага паэта.

Часта сустракаюцца першы маладых паэтаў у нашым рускім часопісе «Советская Отчизна». Сярод маладых рускіх паэтаў, якія жывуць на Беларусі, ёсць шмат таленавітай моладзі. Але ці варта было друкаваць перш Кастылева ў № 4 часопіса за 1956 г. пад назвай «На колхозном празднике». Сама назва гаворыць за сабе. Аднак, як паказана гэтае калгаснае свята ў вершы Кастылева?

Усе казало, Что кто-то, Гас-то, На когото Припрятал нож... А тепер, — Не спрыснеш, Соседа Своего Я целую в нос...

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Усе казало, Что кто-то, Гас-то, На когото Припрятал нож... А тепер, — Не спрыснеш, Соседа Своего Я целую в нос...

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небудзь чытаць гэты літаратурны апус?

Другі перш Кастылева «Чудак» не аадугоўвае ніякай увагі, бо ў ім няма ні думкі, ні паэтычна. Хіба цікава наму-небуд

ЧЫТАЧЫ АБ КНИГАХ

Аповесць пра Кірыла Арлоўскага

Па ўсёй краіне вядома імя нашага пра- слаўленага земляка, мужа інавацыяў і стараннага працаўніка Кірыла Арлоўскага. Калісьці «Рассвет», якім ён кіраваў, заслужыў лічыцца адным з лепшых у нашай краіне. Многія нарысы напісаныя пра тэста выдатнага вазьма каляскага вытворцаў. А надалей выйшла ў свет кніжка маскоўскага журналіста Янава Цветова «Аповесць аб Кірыле Арлоўскім», выпушчана выдавецтвам «Савецкая Расія».

Ва сутнасці «Аповесць аб Кірыле Арлоўскім» — гэта першы мастацкі буйны твор аб жыцці аднаго калгаснага пабудаванца на фактах і прыкладзе, якія ўзяты непасрэдна з жыцця, без усяляка аўтарскага домысла. Аўтар кнігі ў праводзе так і піша: «Герой гэтай аповесці — жывы чалавек. Імя яго многія з іх захаваюць».

Забодга да выхаду ў свет гэтай аповесці пачалося сабраўства журналіста Янава Цветова з калгаснікамі сельскагаспадарчых і аграпрамысловых раёнаў. Нарысы пра гэтага калгаснага Я. Цветова надрукаваў ажно ў першыя пасляваенныя гады. З таго часу ён многа разоў бываў у «Рассвете», саму ён жыццём і працай калгаснікаў, ведаў пра ўсе цяжкасці і радасці, якія пражывалі людзі гэтага дружнага, працавітага калектыву. І ён вынік шматгадовай працы журналіста, яго цеснай сувязі з калгасам і вядомым аповесці.

У кнізе ў мастацкай форме адлюстраваны жыццёвы шлях Кірыла Арлоўскага. Тут цяжкае маладзтва, барацьба са злымі сіламі, ажно першы імперыялістычнай вайны, буйная праца, рэвалюцыя, баі з інтэрвентамі, калектывізацыя, вайна супраць фашызму ў Іспаніі, партызанскі атрад на роднай беларускай зямлі. І, нарэшце, аднаўленне і развіццё калгаснага «Рассвета».

Член партыі з 1918 г., Кірыла Арлоўскі забудзе на перадавой лініі. З самых цяжкіх абставін ён забудзе выходзіць пераможкам. Чытаючы кніжку, бачым, як пад уплывам неўміручых ідэй Камуністычнай партыі загарэваецца чалавек, як ён становіцца актыўным будаўніком камунізму.

Кірыла Арлоўскі — дэпутат Вярхоўнага Савета СССР, на яго горах з'яўляецца залатым зоркі Героя Савецкага Саюза і Героя

Сацыялістычнай Працы. І калі чытаеш кніжку, пераконваешся, што гэтыя высокія ўзнагароды і давер народа Кірыла Арлоўскага здобываў сумленным служэннем Радзіме і партыі як у час вайны, так і ў гады мірнага будаўніцтва.

Праз кніжку праходзіць больш 50 іншых герояў. Тут дзіцяцкія рабочы камуніст Анісім, сакратар райкома партыі Комар, сакратар партарганізацыі Гарацік, намеснік старшын калгаса Скудын, бригадзіры, калгаснікі і калгасніцы, мастова інтэлігенцыя. І вельмі прыемна, што чытач запамінае і палюбіць гэтых герояў. Аўтар кнігі здолеў кожнаму з іх надаць саюсабытны і індывідуальны рысы.

На фоне гэтых шматлікіх герояў кніжка становіцца больш агульным галоўным вобра- раем — Кірыла Арлоўскага. Ён гуманна і простага чалавек працы, чула ставіцца да заўваг і прапаўняе вопытныя людзей, але бяспачна да носьбітаў пера- жыткаў мінулага, люты да ворага. Ён не баіцца цяжкасцей, смея іх перадоўвае, а не абыходзіць іх. Герой кнігі гаворыць: «Мяне выхавала Камуністычная партыя, і няма ў мяне ў жыцці большай радасці, ішай моты, чым праца на карысць любімай Радзімы».

Кантрасныя кнігі ішчы і ў тым, што побач з расказам аб людзях паказваюцца дасягненні атраці і заможнае жыццё калгаснікаў.

Я. Цветова цікава расказвае аб духоўным росце калгаснікаў.

Аповесць Я. Цветова прынясе карысць як маладому, так і больш старэйшаму чытачу.

Няхай кніжка Я. Цветова «Аповесць аб Кірыле Арлоўскім» будзе добрым пачаткам для напісання мастацкіх твораў пра нашы заводы, калгасы, пра нашых сучаснікаў.

М. ЯРЧАК, загадчык навукальнай часткі Мышкавіцкай сярэдняй школы Кіраўскага раёна.

М. КОГАН, намеснік рэдактара раённай газеты «Кіравец».

Рыхтавацца да абласных аглядаў

Надалей адбылося пасаджэнне Рэспубліканскага аргамітэта па правядзенню Доказаў самадзейнага мастацтва, прысвечанага 40-годдзю БССР. Амерыканцы пры- таны аб ходзе раённых аглядаў мастац- кай самадзейнасці і падрыхтоўцы да аб- ласных аглядаў. Падрабязна гаварылася аб графіцы і выступленнях мастацкіх дэлегацый абласцей на Доказе самадзейнага мастацтва ў Мінску. Запэраджаныя аскімі дакадэга значна-аблома, плакатаў, афіш і г. д.

Амаль на ўсіх абласных рэспублікі пра- ведзены раёныя агляды. Толькі ў Віцеб- ская абласці яны захапілі і першую па- лавіну кастрычніка. Абласныя агляды да- моўлена закончыць на працягу кастрыч- ніка.

У час паездкі народных талентаў у рай- цэнтры і пры падрыхтоўцы да абласных аглядаў наглядзіцца значны творчы ўдзел сярод мастацкай самадзейнасці рэспублікі. Паленнішэ рэпертуар самадзей- ных калектываў да лік уключэння твораў беларускіх аўтараў, беларускіх народных песень і танцаў, а таксама твораў савецкіх аўтараў і класікаў. За гэты час на- радзілася многа новых харавых, танцаваль- ных і драматычных калектываў, аркестраў народных і духоўных інструментаў. Аргані- зуюцца самадзейныя сімфанічныя аркестры, гарадскія ансамблі песні і танца. На самадзейнай сцэне ставіцца ўрыўкі і сцэ- ны з оперных спектакляў. Аднак побач з дасягненнямі ў развіццё мастацкай самадзейнасці выявіліся і істотныя недахопы. Многія самадзейныя калектывы калгасу не маюць тэатральнага касцюмаў, у той час, як для іх набываць можна было ска- рыстаць калгаснага касцюмаў.

У раёне рэагаву да аглядаў паставіліся фармальна. Так, напрыклад, у аглядаў народных талентаў у Быхаўскім раёне вы- ступала зусім невялікая колькасць удзель- нікаў мастацкай самадзейнасці. Да таго ж іх выступленні прайшлі на нізкім узроўні.

За невялікі перыяд, які застаўся да па- чатку абласных аглядаў і Доказаў самадзейнага мастацтва, неабходна як мага больш сур'ёзна падрыхтаваць калектывы да гэтых вельмі важных мерапрыемстваў. Асноўная ўвага павінна быць удзелена ре- пертураў, яго ідэінаму зместу і мастацкай паўнаценнасці.

На Доказе ў Мінску кожная абласць выступіць са сваім нацяртам мастацкай самадзейнасці, у праграму якой павінны ўвайсці ўсе віды самадзейнага мастацтва: самабытны, актуальны рэпертуар. Доказ самадзейнага мастацтва выраша- на правесці ў Мінску з 14 па 24 лістапа- да. Калектывы мастацкай самадзейнасці выступіць са справаздачнымі канцер- таў перад працоўнымі беларускімі сталі- цы на лепшых спеціальных пляцоўках гора- да, у рабочых клубах і палатах. Спектаклі лепшых самадзейных тэатральных калек- тываў будуць паказаны ў сталічных тэат- рах.

Адначасова з абласнымі аглядамі ма- стацкай самадзейнасці будуць праведзены выставкі твораў народнай творчасці, на якіх узначыць вышэйшымі, рознымі на дрэву, інструментаў паказуць работы, прысвечаныя 40-годдзю БССР.

Рэспубліканская выстаўка народнай творчасці адрыецца ў Мінску ў снежні.

В. ГАРАЧУН.

Больш твораў аб моладзі

Пісьменнік загэбты павінен быць на пе- радавой лініі жыцця і пісаць аб тым, што хвалюе чытача.

Аб жыцці нашай моладзі добрых мастац- кіх твораў у рускіх пісьменнікаў напісана вельмі мала, а ў беларускіх — яшчэ менш. Маладое пакаленне зачытваецца раманамі «Губокая плынь» і «У добры час» Івана Шамкіна, «Даль палаява» Тараса Уддзі- чы. Інцэптыўныя гатыя твораў часта мо- жа пацуж на радзе.

Але, нажаль, такіх кніг беларускімі аў- тарамі напісана мала. Ды і то тэматычны названых твораў з'яўляцца або вядзены час, або першы перыяд пасляваеннага будаўніцтва. А вось аб сённяшнім жыцці нашай моладзі буйнага твора так і няма. Аб гэтым беларускім пісьменнікам варта падумаць. Хіба ж няма аб чым пі- саць? Ды ёсць! Якая ў нас цудоўная мо- лодзь! Болкі карысных спраў яна робіць! Выхаваныя Камуністычнай партыяй і Ленінскім камсамалам, нашы юнакі і дзя- чаты не баіцца цяжкасцей. Яны шчыра любяць сваю Радзіму, імкнучыся даказаць гэта на справе. Хіба не яны змагаюцца за амыскі ўраджаў на паліне? А новыя будоў- лі Сібыры, Далёкага Усходу?

Пра гэта не толькі апавяданні ці аповес- ці, нават раманы пісаць можна.

А колькі выпускіў школы працуе ў калгасі! Многія маркуюць, што дасягні- класікі ідуць на самастойную працу талі, каал і не ўдалося наступіць у інстытут.

Але гэта не зусім так. Імі кіруюць другія навуцы — навуцы высокай свядомасці, жаданне прынесці большую карысць Ра- дзіме і выбраць правільны шлях у жыцці.

Вось аб тым, як утварыліся дасягніцкія жыццё і працу сёння, і хоцяца прагавіць Чакаем ад вас, таварышы пісьменнікі, та- кіх твораў.

Уа. КУЗЬМЯНКОУ, студэнт і курса аддзялення журналісты БДУ імя У. І. Леніна.

Па слядах неапублікаваных пісэм

Наш чытач Н. Раманаў расказаў у сваёй карэспанданцыі аб дрэннай рабоце абліта- тэжы калгаса «Запаветы Леніна» Давыд- Гародскага раёна. Вібліятэкарка Насія Седлар, якая так працавала, не адважала свайму прызначэнню.

Як нам паведамілі адзед прапаганда і агітацыі Давыд-Гародскага райкома КПБ, факты, падзеныя ў карэспандан- цыі, пачыналіся. Раўнінем партарганіза- цыі калгаса «Запаветы Леніна», Н. Сед- ляр вызвалена ад пасады бібліятэкаркі.

В. ГАРАЧУН.

ТВОРЧЫЕ ПАРТРЕТЫ

Як нарадзілася песня

...Няпрэмынасьць — здарылася зусім нечакана. Аўтамышна, грузынаў даверыў Ільнарэстай, на яворнай дарозе рэптам крута нахілілася, і пасажыры які сядзеў на сямым версе імяненна апынуўся ў канале, кыра на паўдарозе да мэта падарожжа.

Стаяць і чыкаць не было сэнсу, і падарожнік пакрычыў шырока і хутка, як умочыць халдзіць толькі людзі, што ча- ста вандруюць пешкі. Прыпом- нілася акалічэнне, якая пры- ява яго ў гэтыя мясціны. Не- калякі дзень назад і член жур- ны ён прысутнічаў на аб- ласным агляда самадзейнасці. Сярод шматлікіх калектываў яго ўраўні невялікія вясковы хор з Крашчынскага раёна.

Вызнаўчаца маера калектыву была вельмі саюсабытнай, са- браўды народнай і заўваж- на, яна мільнула прыгавары- ўвагу музыкантаў — професія- наў. Да таго ж і рэпертуар хору склаўся з пераважна з мясцовых народных песень, яшчэ нікім не запісаных. Усе гэтыя выклікалі жаданне па- знаёміцца з хорам у час рэпеты- цый, у больш інтымных клубных умовах. Таму паза- рожнік і апынуўся на дарозе ў вёску Падуж. Па яго разлі- ках да вёскі заставаўся не- больш як іх-небудзь дзесяці кі- лямэтраў. Наперадзе нечакана бліснула святла: фараў, а яшчэ праз колькі хвілін спынілася машына, поўная маладых дэўчат і хлопцаў.

Гэта была «спыратэвальная экспедыцыя» ўзельшай Пад- лужскага хору, якая выехала адразу ж пасля таго, як раз- гублены шафер уобачы на ма- шыне замест пасажыра толькі яго рукавак.

Падарожнік нарэшце да вё- скі, Генэдзі Іванавіч Цітовіч адразу ж пачаў прымаваць і а- днаму і ўсе дзевяць песень, якія спадбаліся професіяна- лам на агляда, былі ім запі- саны. Асабліва цікава была а іх на першы погляд простая «Вішанька». Мастацкі густ

Вядомы матэрыял, але і ш- кавымі навуковымі абагульнен- нямі («Значэнне медыяграфіі для дыялектачнага дасле- давання», «Песні Вішанькі», «Беларускія вытокі «Пітоўскай расповяды Карловіча» і г. д.), рыхтуе раздзелы аб славянскай народнай музыцы для трохста тома навуковай працы прафес- сора Мамішскага «Народная культура славян», якая была выдана ў 1939 г. у Кракаве.

Парадзіцца з навуковай пра- цы і заняткам ў кансерваторыі і ўніверсітэце, малады этнограф шмат сі і часу ад- дэе збору беларускага наро- днага фальклору. У тыя часы гэта было справой не толькі на- дэкай, але часам і небепеч- ным. Урад пачаў Польшчы праваўду ў «красна усходніх» жорсткую палітытыкую па- літыку прымушала апалячэн- няў беларускага насельніцтва. Генэдзі Іванавіч добра ведаў, што пры такіх умовах сабраць новы матэрыял не зможа быць навуковым, а музычныя за- няткі ніколі не будуць выкана- ны на канцэртнай астрадзе.

Аднак, нягледзячы на ўсе гэта, ён з ястоймай энергіяй пра- цягае высякародную працу. Не карыстаюцца ніякай матэ- рыяльнай падтрымкай кансер- ватарскага начальства, перама- жоны шматлікімі палітычкі перашкодамі, ён на свой страх і рызыка, на скажонленя за- кошт харчавання і вопраткі грошы штогод робіць усё больш праявітыя фальклорныя экспедыцыі.

Перахоўваючы з адной вёскі ў другую ў самых бязьмук кут- ках Заходняй Беларусі, Цітовіч

ЛІТАРАТУРА БАРАЦЬБЫ І ПЕРАМОГ

7 вастрычніка ў Ташкенце пачынацца кан- ферэнцыя пісьменнікаў краін Азіі і Афрыкі. Яшчэ нядаўна, 10—15 гадоў назад, знач- ная частка Азіі і амаль уся Афрыка лаку- тавалі ў лануах каланіяльнага рабаства. На поўдні і крыні соціяў мільёнаў «спра- пры» лодзеі фінансавы магаты Лондана і Парыжа, Гага і Бруселя нязмывалі фін- ансавыя багачы. Нездарма маладзёты Сіці называлі Індыю «жамчужнай у каро- не Брытанскай Імперыі», а галандскія плантатары прапаўнялі астравы Інданезіі з «жамчужнымі каралюкамі», «сэробным кашалюкам», у якім ніколі не вычэрпаюцца залатыя манеты.

Манапалісты Захаду жадалі б, каб гэта існавала вечна. Але гісторыя не стаіць на месцы. Вялікая Кастрычніцкая сацыялістыч- ная рэвалюцыя, а затым перамога Савец- кага Саюза ў другой сусветнай вайне і яго разнакая роля ў разроме гітлераўскай Германіі і імперыялістычнай Японіі змяні- лі суадносіны сіл у свеце ў карысць сацыя- лізма і дэмакратыі, у карысць працоўных усяго свету. Нацыянальна-вызваленчы рух уздымаў магутны хвалі, апаўнялі самага шырока народныя масы каланіяльных і залежных краін. Каланіяльная сістэма па- здавала развалюцца.

На шырокім дарогу новага жыцця вый- шлі народы Кітая. Будзе сацыялізм — на- рэбскі народ у лаўной частцы краіны. Выдатнай гістарычнай падзеяй з'явілася вызваленне Індыі да працягата англійска- га каланіяльнага панавання. Абошчэнне Індыі рэспублікай і ўстапенне 16 студзе- ня 1950 г. ў сілу індыйскай канстытуцыі сведчылі аб тым, што гэтыя другія па- колькіцы насельніцтва краіны свету дамаг- лася дэяржавнай незалежнасці.

Адмовіцца ад свайго каланіяльнага па- навання вымушаны былі Францыя ў Інда-Кі- таі, Галандыя ў Інданезіі, Англія ў Егіпце і ў Бірме.

Незалежнасць змянілася цылер палітыч- ная карта Афрыкі. Сяг неалежнасці аду- нае над Суданам, Лівіяй, Марока, Тунісам, Гагай. Гэтымі дзямі створаны Часовы ўрад Аджырыскай рэспублікі.

Мінулі тыя часы, калі ўсе «восточныя, азіяцкія», «афрыканскія» праблемы выра- шаліся на Захадзе, Захадам і, як праява, ў карысць Захаду. Зараз краіны Азіі і Афрыкі, заваяваныя незалежнасцю, самі прымаюць актыўны ўдзел у сусветнай па- літыцы і ў вырашэнні лёсу чалавечтв. Трыцца частка Арганізацыі Аб'яднаных Нацыяў сёння складацца з прадстаўнікоў азіяцкіх і афрыканскіх дзяржаў. Такое шырокае і аўтарытэнае прадстаўніцтва ў буйнейшым форуме народаў свету ярка адлюстраввае вялікі перамены на Усходзе.

У мужным змаганні народаў Азіі і Афры- кі згуртаваўшы свае рады, узмацняюць барацьбу з каланіялізмам у любой яго форме. З кожным днём мацее адзіства народаў Усходу. Бандажыцкія канферэнцыі салідарнасці краін Азіі і Афрыкі, нарэшце, канферэнцыя незалежных дзяржаў Афрыкі ў Адыс-Абаба пад лозунгам «З'явіцца народы, якія змагаюцца за сваю свабоду».

Канферэнцыя пісьменнікаў краін Азіі і Афрыкі — буйнейшая падзея ў гісторыі на- роднага ўсходу. Два гады, якія прайшлі з часу і кангрэсу салідарнасці пісьменнікаў краін Азіі, характэрны набачым уздымам літаратурных сіл гэтых краін. На канферэн- цы ў Ташкенце ўпершыню да пісьменнікаў Азіі залучаюцца літаратары Афрыкі. Звыш 50 краін прысылаюць дэлегацый на гэты пісьменніцкі з'езд.

Ташкенцкая канферэнцыя пісьменнікаў краін Азіі і Афрыкі нясеся качачковы ўдар «тэатрызацыя» выдумцы буржуазных літа- ратурыстаў аб тым, што сапраўдная літа- ратура і мастацтва могуць быць толькі ў «чыглізаваных» краінах Еўропы і Амерыкі, што творы пісьменнікаў краін Азіі і Афрыкі ніколі не стануць здыбкікам «залатого гола» сусветнай літаратуры. З кожным годам расце роля літаратуры ў фарміраван- ні нацыянальнай самасвядомасці, адчувае- ца ўзрастае мастацкае майстэрства пісь- меннікаў.

Абапранючыся на багатую класічную спадчыну народаў Усходу, зяртаюцца да народнай творчасці, уважліва вывучаючы жыццё спадзяванні сваіх народаў, пісьменнікі краін Азіі і Афрыкі стараюць

Да адкрыцця канферэнцыі пісьменнікаў краін Азіі і Афрыкі

Апошні час шэраг высокамастацкіх твораў, значнае ізданне і гуманістычнае гуканенне якіх баспрэчанае.

На працяглым краі барацьбы за мір на азіяцкім кантыненте разам з пісьменнікаў Савецкага Саюза знаходзіцца літаратары вялікага Кітая. Да пісьменнікаў Кітай- ськай Народнай Рэспублікі характэрна ісе- ная а'дананне з народам. Пісьменнікі жы- вуць у вёсках, у фабрычных пасёлках, пра- цуюць разам з народам, пазнаючы ўсе лепш і лепш яго жыццё. У вёсках Вячэ, у пра- вычці Шахэі, жыюць вядомы кітайскі празаі- к Чжоу Цюлю. Мендзіта таму яго апош- ні раман «У вёсцы Сяньшань» вылучацца бліскучым веданнем быту і псіхалогіі кі- тайскага селяніна, а багацейшая мова ра- мана адразу паставіла яго ў лік лепшых твораў кітайскай літаратуры за апошнія гады. Раманіст Чжоу Цюлю, апублікаваўшы ў 1955 г. раман аб рабочым класе Кітая «Сталыны паток», пасля ішоў у кааператыве Таохуаўнун у правінцы Хунань. І праз два-тры гады з'явіўся ў друку новы ра- ман пісьменніка «Валікі перамены ў гор- ной вёсцы». Чжоу Цюлю напісаў твор вя- лікай мастацкай праўды, у якім адлюстрав- лены змены, што адбываюцца ў кітайскіх вёсках ў апошні час. Раман узнікае шэраг праблем сёняшняга жыцця сялян і мае вялікую палітычную актуальнасць. У вёсцы ў правінцы Хэбэй жыюць вядомы празаі- к Цынь Цынь, які апавае працоўныя подзігі кітайскага народа. Падобных прыкладаў можна прывесці мноства. Пісьменнікі і старэйшая і маладая пакаленні актыўна ўдзельнічаюць у жыцці краіны, адкалюч- ся сваімі твораў на самыя навізаныя пытанні кітайскай сучаснасці. Вялікай па- нятрысцю ў кітайскага чытача ў апошнія гады карыстаюцца такія творы, як раман- трылогія Лі Лю-жу «Перамены за 60 год», раман Цюй Бо «Праз тагту і снежныя раўніны», раманы аб рабочым класе Чжоу Эр-фу «Раіна Шахань», Ай У «Гар- таўненне сталі», Ка Гуна «Залаты мост», а таксама раман Ду Цынь-чэна «Барацьба за Яньань», які раскрывае слаўную старонку гераічнай барацьбы Народнай Арміі Кітая з ганякайшчыні зараднікамі. Растуць і маладыя літаратурныя сілы ў Кітаі. Малады празаік Ван Чан-дзі вступіў у цікавым раманам «Вясна на рэцх Хайхэ».

Небывалага росквіту дасягнула літарату- ра народаў Індыі. Імяны Крышана Чандра, Мука Раджа Ананды, Прэма Чанды і ін- шых сучасных пісьменнікаў Індыі вядомы далёка за межамі маладой рэспублікі. Для літаратуры індыйскіх народаў характэрна мноства напрамкаў, стыляў, індывідуаль- насцей. Аднак з кожным годам разлізм становіцца ўсё больш ядучым творчым ме- тадам, жаданне пісьменнікаў салідарнасці разам з умяноўцай незалежнасцю сваёй разлізм аб'ядноўвае іх.

У Японіі гіганцкі размах набывае рух за вывад амерыканскіх войскаў з краіны. У апагар- трылогіі Лі Лю-жу «Перамены за 60 год», раман Цюй Бо «Праз тагту і снежныя раўніны», раманы аб рабочым класе Чжоу Эр-фу «Раіна Шахань», Ай У «Гар- таўненне сталі», Ка Гуна «Залаты мост», а таксама раман Ду Цынь-чэна «Барацьба за Яньань», які раскрывае слаўную старонку гераічнай барацьбы Народнай Арміі Кітая з ганякайшчыні зараднікамі. Растуць і маладыя літаратурныя сілы ў Кітаі. Малады празаік Ван Чан-дзі вступіў у цікавым раманам «Вясна на рэцх Хайхэ».

Небывалага росквіту дасягнула літарату- ра народаў Індыі. Імяны Крышана Чандра, Мука Раджа Ананды, Прэма Чанды і ін- шых сучасных пісьменнікаў Індыі вядомы далёка за межамі маладой рэспублікі. Для літаратуры індыйскіх народаў характэрна мноства напрамкаў, стыляў, індывідуаль- насцей. Аднак з кожным годам разлізм становіцца ўсё больш ядучым творчым ме- тадам, жаданне пісьменнікаў салідарнасці разам з умяноўцай незалежнасцю сваёй разлізм аб'ядноўвае іх.

У Японіі гіганцкі размах набывае рух за вывад амерыканскіх войскаў з краіны. У апагар- трылогіі Лі Лю-жу «Перамены за 60 год», раман Цюй Бо «Праз тагту і снежныя раўніны», раманы аб рабочым класе Чжоу Эр-фу «Раіна Шахань», Ай У «Гар- таўненне сталі», Ка Гуна «Залаты мост», а таксама раман Ду Цынь-чэна «Барацьба за Яньань», які раскрывае слаўную старонку гераічнай барацьбы Народнай Арміі Кітая з ганякайшчыні зараднікамі. Растуць і маладыя літаратурныя сілы ў Кітаі. Малады празаік Ван Чан-дзі вступіў у цікавым раманам «Вясна на рэцх Хайхэ».

Небывалага росквіту дасягнула літарату- ра народаў Індыі. Імяны Крышана Чандра, Мука Раджа Ананды, Прэма Чанды і ін- шых сучасных пісьменнікаў Індыі вядомы далёка за межамі маладой рэспублікі. Для літаратуры індыйскіх народаў характэрна мноства напрамкаў, стыляў, індывідуаль- насцей. Аднак з кожным годам разлізм становіцца ўсё больш ядучым творчым ме- тадам, жаданне пісьменнікаў салідарнасці разам з умяноўцай незалежнасцю сваёй разлізм аб'ядноўвае іх.

У Японіі гіганцкі размах набывае рух за вывад амерыканскіх войскаў з краіны. У апагар- трылогіі Лі Лю-жу «Перамены за 60 год», раман Цюй Бо «Праз тагту і снежныя раўніны», раманы аб рабочым класе Чжоу Эр-фу «Раіна Шахань», Ай У «Гар- таўненне сталі», Ка Гуна «Залаты мост», а таксама раман Ду Цынь-чэна «Барацьба за Яньань», які раскрывае слаўную старонку гераічнай барацьбы Народнай Арміі Кітая з ганякайшчыні зараднікамі. Растуць і маладыя літаратурныя сілы ў Кітаі. Малады празаік Ван Чан-дзі вступіў у цікавым раманам «Вясна на рэцх Хайхэ».

У зборніку прадстаўлены творы такіх па- таў, як Хайфа Ібрахім і Абдурахман аш-Шаркаві (Егіпцкі раён ААР), Асэд Саід (Ліван) і Карым Махмуў (Сірыскі раён ААР) і іншыя. Абдурахман аш-Шарка- віс напісаў наваўна выключную па сіле і мястакі выразнасці павызае «Ты будзеш жыць, Джаміль», у якой выказвае пачуці салідарнасці ўсіх арабаў з аджырыскім наро- дам, які змагацца за вызваленне ад кала- ніяльнага. Разам з ростам нацыянальна-ма- навалачнага руху маладзёці і літаратуры арабскіх краін. Становіцца вядомым за ме- жамі сваёй краіны імяны ліванскага прагрэ- сіўнага пісьменніка Мухамеда Ібрагіма Даўраба, які расказвае ў сваім апошнім зборніку наваў «Добрыя вучыцца» аб бараць- бе ліванскага народа з замежнымі прыгня- тальнікамі, ці напрыклад, імя маладога празаіка і Саудаўскай Аравіі Юсуфа Бен-аш-Шайха Якуба. Толькі пасля ўтварэн- ня Ірацкай рэспублікі атрымаў магчымасць змагасці і жыць разам з народам малады ірацкі празаік Алі-Баці, які да гэтага часу знаходзіцца ў турме. У вершы «Браты-па- тэры» са зборніка «Вершы і сямліны» Алі-Баці чудаўна выказаў імкненні ўсіх арабскіх народаў:

Няхай жа паручацца звенні, Няхай лануагту прыгнечаны, Няхай прыгнечаны і гнідуць, Няхай прападуць разам з ім Гора, пахуаі!

Надзённыя задачы мастацтвазнаўства

М. ТУРОЎНІКАУ,

аказны сакратар праўлення
Саюза мастакоў БССР.

Беларускае вывучэнне мастацтва — важная частка сацыялістычнай культуры нашай рэспублікі. У нас налічваецца зараз звыш 140 жылвішчаў, скульптураў, графікаў, майстроў прыкладнага мастацтва, тэатральных мастакоў. У сваіх творах мастацтва і рэалістычна буйнейшая падзея ў жыцці беларускага народа, паказваючы мірую стваральную працу савецкіх людзей, ствараючы вобразы будучыні камунізма.

Узровень нашых мастакоў ва Усесаюзнай юбілейнай выставі, прысвечанай 40-годдзю Савецкай улады, паказаў прыкметны рост іх прафесійнага майстэрства. За апошнія гады вырастаюць кадры маладых мастакоў. Вялікі падарунак для мастакоў і ўсіх працоўных з'явіліся адкрыты Дзяржаўна-нага мастацкага музея БССР. Палепшаны і творчыя ўмовы работы мастакоў. Большасць з іх атрымала майстэрні, хутка ўступіць у строй вытворчых камбінат.

Зараз праводзіцца рад мерапрыемстваў у мэтах шырокай папулярнасці і прапаганды творчасці беларускіх мастакоў. У гэтым годзе Мастацкі музей БССР укамплектаваў і накіраваў у абласныя цэнтры перасоўныя выставкі, якія змяшчаюць шырокія масы працоўных з творчасцю жывапісцаў, графікаў і скульптураў. Саюз мастакоў арганізуе чытанне лекцыяў і сустрэчы мастакоў і мастацтвазнаўцаў з наведвальнікамі. Такія сустрэчы ўжо адбыліся з рабочымі Жодзінскай электрастанцыі, з ваямі Савецкай Арміі.

На рост і далейшае развіццё вывучэння мастацтва ў рэспубліцы павінны аказаць спэцыяльнае ўздзеянне мастацкая крытыка і мастацтвазнаўства. Яны закляканы аналізаваць работу мастакоў, абгрунтаваць тое лепшае, што ім створана за гэтыя гады, указваць на іх недахопы і дапамагаць кваліфікаваным крытыкам і мастацтвазнаўцам знайсці ў іх творчасці мастацтва. У Беларусі працуе група мастацтвазнаўцаў і крытыкаў. У мастацтвазнаўчай секцыі пра Саюз мастакоў БССР налічваецца шэсць членаў і адзін кандыдат. Кадры крытыкаў, якія займаюцца распрацоўкай пытанняў вывучэння вывучэння мастацтва, — звыш 15 чалавек, — ёсць у Мастацкім музеі, у Інстытуце мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору пры АН БССР.

Хачелася б, каб гэтыя кадры больш інтэнсіўна і ўсебакова займаліся вывучэннем пытанняў гісторыі беларускага вывучэння мастацтва і больш сур'ёзна браліся за вырашэнне важнейшых праблем яго развіцця. Праўда, на працягу апошніх гадаў — трох год у нашай рэспубліцы і ў Маскве выдзелены некаторыя работнікі аб Беларускае мастацтвазнаўстве і мастацтвазнаўцаў мастакоў. У перыядычных выданнях і ў навуковых зборніках было апублікавана рад артыкулаў беларускіх крытыкаў і мастацтвазнаўцаў. Звартае на сабе ўвагу выдатны артыкул П. Герасімовіча і П. Нікіфарова, апублікаваны ў альбоме «Вывучэнне мастацтва Беларускай ССР», які выйшаў у 1957 г. у выдавецтве «Савецкай художніцкай» Крытыкі, добра сумелна вылучыўшы асноўныя этапы развіцця вывучэння мастацтва ў Беларусі, пастанавіўшы найбольш грунтоўна расказаць аб іх у сваім артыкуле. На жаль, ён амаль не прыгледзеў увагі рэцэнзентаў-крытыкаў. Варта іх і недахопы гэтай артыкула не знайшлі сапраўднага водгуку ў друку. А наўраўнавалі ў часопісе «Савецкая Отчизна» рэцэнзія М. Мольдэ па назвай «Мастацтва кіцы і разна» абмежавалася толькі паверхняй аналізі. На двух часопісных старонках сур'ёзнага разбору, вядома, не было зрабіць.

Праўда, манатграфія аб творчасці нашых мастакоў можна назваць нарыс аб В. Волкава, напісаны крытыкам І. Эленухам і выдзелены выдавецтвам «Савецкай художніцкай» у 1956 г. У мінулым годзе ў Выдавецтве Акадэміі навук БССР выйшла кніга мастацтвазнаўцаў М. Кацара «Беларускае савецкае мастацтва». На жаль, наш друк мала ўдзельні ў ёй увагі. Аб гэтай рабоце варта было б пагаварыць падрабозна. Беларускае мастацтва, якая мае буйны майстэр, патрабуе грунтоўнага аналізу з боку мастацтвазнаўцаў. Работа ж Кацара не з'яўляецца аб'ектыўна, што было зроблена беларускімі майстрамі ў жанры скульптуры. Радасна, што быў выпушчаны ў свет збор-

трабаванні гэтай работы ўсё ж уключылі ў выданы план і план рэдакцыйнай падрыхтоўкі на 1959 г. Усё сказанае дае некаторыя ўяўленні аб стане і перспектывах мастацтвазнаўчай думкі і крытыкі ў Беларусі. У чым прычына адставання крытыкі і мастацтвазнаўства, якія нішто не занялі належнага трымаля месца ў мастацкім жыцці рэспублікі?

Да гэтых прычын, перш за ўсё, адносіцца недастатковая увага да дзейнасці мастацтвазнаўцаў з боку праўлення саюза. Нічым іншым не гэта растлумачыць той факт, што на IV з'ездзе мастакоў Беларусі спецыяльна нават не ставіўся дэклад аб стане крытыкі і мастацтвазнаўства ў Беларусі ў гэтай галіне. Нашы крытыкі звычайна працуюць у музеях, навуковых і грамадскіх установах і ў творчых саюзах, і таму яны, як правіла, амаль не маюць воліагана часу для сваёй творчай работы, якая патрабуе нейкай сістэмы, вядомай застаткова, што звычайна ўвагі. Для стварэння вядомай сістэмы ў нашай рэспубліцы, мулявання іх працы было б пажадана, каб Міністэрства культуры БССР знайшло сродак і заклочыла з мастацтвазнаўцамі творчыя дамовы, асабліва па важнейшых тэмах мастацтва.

Развіццё мастацтвазнаўчай думкі, вырашэнне задач, звязаных з далейшым удасканаленнем мастацтва беларускіх мастакоў змяняе адсутнасць кваліфікаванай паміж асобнымі творчымі арганізацыямі. Так, напрыклад, работнікі сектара мастацтвазнаўства Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР працуюць у адрыве ад крытычнай секцыі Саюза мастакоў Беларусі. Не наладжана сапраўдная творчая сувязь паміж навуковымі работнікамі Мастацкага музея і членамі нашага саюза. Нам здаецца, што для карыснага дзейнасці ўсіх мастацтвазнаўцаў і крытыкі ў рэспубліцы неабходна, каб Мастацкі музей стаў навуковым цэнтрам па вывучэнню гісторыі і праблем развіцця беларускага вывучэння мастацтва. Нарэшце, неабходна ўвядзець вырашальнае пытанне з публікацыяй і выданнем работ крытыкаў, ад чого перш за ўсё залежыць паспяховае вырашэнне задач мастацтвазнаўчай навуцы. Да гэтай часу ў Беларусі выданыя рэдакцыяныя выданні мастацтвазнаўцаў, якія фактычна аднаго работніка, які непасрэдна займаецца пытаннямі вывучэння мастацтва. Астатнія чатыры чалавекі гэтай рэдакцыі вядуць асноўную работу па выданню і ілюстраванню літаратуры.

Даўно пара па прыкладу іншых рэспублік стварыць пры Беларускае выдавецтве спецыяльную рэдакцыю па вывучэнню мастацтва і вывучэнняй працы, на якую ўключылі выданне прац, манатграфіяў і розных зборнікаў, а таксама выпуск альбомаў і рэспублікаў.

Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Беларусі надае важнае значэнне пытанням развіцця беларускага вывучэння мастацтва і прапагандзе творчай навуцы мастакоў, удзяляючы іх вядомаму ролі ў справе камуністычнага вывучэння працоўных. Жыццё патрабуе, каб значна актывізаваць мастацтвазнаўчую думку ў Беларусі. Трэба прыняць нашых крытыкаў-мастацтвазнаўцаў для ўдзелу ў абмеркаванні ўсіх урочных работ, якія ствараюцца беларускімі мастакамі.

Трэба таго, каб пашырыць прапаганду беларускага вывучэння мастацтва і наладзіць эстэтычнае вывучэнне працоўных, трэба не толькі шырока скарыстаць перыядычны друк, радыё, тэлебачанне, але і праз Міністэрства культуры БССР стварыць рад дыяфільмаў па вывучэнню мастацтва Беларусі, яго асобных відаў. Важна, каб перыядычны друк удзяляў больш увагі выданням беларускіх крытыкаў і мастацтвазнаўцаў, шырока прадстаўляючы ім магчымасць для рэцензавання кожнага новага выдання. У сувязі з 40-годдзем БССР намачаецца навуковае кінарэфлекснае мастацтва СССР і Саюза мастакоў СССР па пытанніх стану і задач беларускага вывучэння мастацтва з прыняццем буйнейшых мастацкіх Масквы. Яна дапаможа мастакам, мастацтвазнаўцам Беларусі вызначыць тэма станаўчы, а таксама скажэнтраваць увагу майстроў вывучэння мастацтва на ўвагу і навуковых асабістых мастакоў. Толькі пры вядомай увазе грамадскасці можна ўзяць важную справу мастацтвазнаўства і крытыкі ў Беларусі на той узровень, якой патрабуе народ і Камуністычная партыя.

Закончыўся Тызень баларскай музыкі

Увора вядомы сімфанічны канцэрт у Мінску закончыўся Тызень баларскай музыкі. Сімфанічны змест Беларускай дзяржаўнай філармоніі, якім дырыжыраваў Руслан Райнаў, выканаў Першую сімфонію Ф. Купалы, скарпічны канцэрт П. Уладзімірава (сапэст — лаўрат Дзімітраўскай праміі Васіа Чарняў) і праграмныя вяршыні «Падарожжа па Албаніі» Л. Пікава.

Не адны толькі мічане змаглі блізка пазнаёміцца і па-сапраўднаму палюбіць выдатнае музычнае мастацтва Балгарыі. Уздольнікі Тызня баларскай музыкі ў Беларусі даў некалькі камерных канцэртаў і ў буйных абласных цэнтрах рэспублікі, Балгарскія спевакі і музыканты выступілі з творами сваіх сучаснікаў і класічнымі творами ў Віцебскім Палацы культуры аб'ябрамента. Іх гарача віталі працоўныя Магілёва і Гомеля за выдатнае майстэрства і высокую тэхніку выканання.

Шчыры сабрый прым ён наладжаны нашым гасцям у Саюзе кампазітараў Беларусі. Салісты Сафійскай оперы Надзя Афея і Любаір Балаўраў, скарпіны Васіа Чарняў, піяністка Надзежа Чарнява і старшы навуковы супрацоўнік Акадэміі навуц Народнай Рэспублікі Балгарыі Вейліа Крышчэў, які суправаджаў навуковы і папулярызацыйны пасол Народнай Рэспублікі Балгарыі ў Савецкім Саюзе Любаір Герасімаў, пазнаёмілі са шматлікімі творами беларускай сучаснай музыкі ў магнатарным запісу. У час сарцаўнай гутаркі аб праслуханых творах абавязу народнаў балгарскіх артыстаў і нашых кампазітараў прыйшлі да адзінадушнай думкі, што падобныя сустрэчы трэба арганізоўваць часцей.

Перадавое аддзяленне сувязі

У аддзяленні сувязі Рэсп. Ваўкаўскага раёна заўсёды можна купіць свежыя газеты, часопісы, кнігі, паштоўныя пакеты. Вось аднаму з кліентаў тэлеграфіста Артурава выклікае для перагавору Мінск. — Пакуль я выклікаю Мінск, я памятаю гэтыя аб часопісе. У нас ёсць у продаж газеты «Звязда», «Правда», «Гродзенская праўда», часопісы «Огонек», «Беларусь», — гаворыць тав. Артурава і паказвае кліенту на выданні перыядычнага друку.

Тут побач знаходзіцца добра аформлена вітрына. На ёй — новыя кнігі, брашуры, часопісы. Начальнік аддзялення сувязі Ул. Школіч адбараў некалькі кніг і прапанаваў іх другому наведвальніку. Такую карыну можна глядзець амаль штодзень у гэтым аддзяленні сувязі. Ул. Школіч чатыры гады кіруе аддзяленнем сувязі Рэсп. Намала прыклаў ён намагаюцца да таго, каб вынесці аддзяленне сувязі ў адно з перадавых не толькі ў раёне, але і ў вобласці. План аддзялення сувязі дэталёва апрацаваў. Толькі за жыццё багучага года тут план выканан на 220 працэнтаў.

Добра распаўсюджваюць кнігі і газеты і пашталёны, якія абслугоўваюць прадпрыемства і калгасы. Так, пашталёны Л. Манзіч прадала сродку насельніцтва ня 450 рублёў газет і розных пакацкаў, а пашталёны П. Пастухов — на 320 рублёў. У дні месніцкія кнігі перадавое аддзяленне сувязі правядзе рад мерапрыемстваў, каб кожная калгасная сям'я атрымала газету або часопіс, набыла для сябе патрэбныя кнігі.

І. ЛУКАШЭВІЧ.

Яны заваявалі першынство

Маладзечанскі абласны Савет дэпутатаў працоўных і бюро абкома КП Беларусі падвалі вядомы сацыялістычнага спарбніцтва работнікаў кінасеткі за II квартал 1958 г. Лепшых паказчыкаў у спарбніцтве дасягнулі работнікі кінасеткі Мязьельскага раёна, які выканалі план другога квартала па ўсіх паказчыках і далі звышпланавыя накісленні 8 100 рублёў.

Пераможцам у сацыялістычным спарбніцтве прызнаны Мязьельскі раённы аддзел культуры. Прынята рашэнне перадаць яму перадавыя Чырвоны сцяг аб'яваканомі абкома КП Беларусі, а перадавых кінамаханікаў раёна прэміраваць грашма.

І. КАПЦЮГ.

На адмыку па дарозе на Брест. Фота чытача В. Малешкі.

Палепшыць эстэтычнае выхаванне вучняў

Важны сродак камуністычнага выхавання школьнікаў — развіццё ў іх эстэтычных густаў. Вельмі карысна, каб ужо ў малодшых класах вучань атрымліваў хоць бы элементарныя веды ў галіне мастацтва. Трэба шыра прызначыць, што, напрыклад, у вучняў малодшых класаў школы нашага Аблучскага сельсавета адсутнічаюць самыя элементарныя густы і ўяўленні. Гэта тлумачыцца ў першую чаргу слабай падрыхтоўкай у галіне мастацтва саміх настаўнікаў пачатковых класаў. Многія з іх не валодаюць нотаў граматай, маюць вузкае ўяўленне аб мастацкіх творах. Яны не умеюць арганізаваць нават аднаго звычайнага ўрока.

Думаецца, што наспеў ужо час і для таго, каб пры кожнай пачатковай школе стварыць карцінына галерэю. Трэба прыняць захады і Міністэрства асветы БССР, каб школы былі забяспечаны рэспублікаўмамі карцін, якія маюць вядомае вывучэнне і эстэтычнае ўздзеянне на вучняў. Вельмі пажадана, каб творы мастацтва шыра прапагандаваліся на старонках дзіцячага і маладзёжнага друку.

На наш погляд, эстэтычнаму выхаванню школьнікаў мала ўвагі ўдзяецца ў самых праграмах пачатковых, сямігодных і спрэдзкіх школ. Ці не гэтым тлумачыцца факт, што многія вучні не умеюць і не жадаюць спяваць, некаторыя не любяць чытаць вершы, не хочучь удзельнічаць у мастацкіх самадзейнасцях. У падручніках і хрэстаматых па роднай літаратуры наведаны мала змечана ілюстрацыя. А было б вельмі карысна, каб у падручніках па гісторыі, географіі і беларускай літаратуры

Крупскі раён.

Узоры народнай творчасці

З самай раніцы да позняга вечара ачынены дзверы Мастоўскай раённай бібліятэкі. Тут з'яўляюцца прамы таленавітых народных умельцаў. Сярод іх выдзеленыя прыгожыя масцены дыван калгасніцы вёскі Дарожыя М. Віскай. На чырвоным фоне дывану арнамент улада кампануецца са стылізаванымі кветкамі. Калгасніца М. Макара чыста па-народнаму вырашыла складаную кампазіцыю. За аснову ўзята сцябло кветкі, па цэнтру ўтвораны тры вянкі на прыгожым залатым фоне, а кайма абрамляецца арнаментам стылізаванай дзючынік з пунікам. Гэты ўдзельнік малавук вырашае ўжо негатыўным тонам — залатым колерам на белым фоне.

М. Лосік з в. Рагозіца задумала выткаць дыван з мясцовым каларытам. У аснову ўзяты два ласі, якія стаяць адзін на супраць другога, утвараючы тым самым цэнтр тканіны. Увесь дыван вытканы зялёнымі ніткамі.

І. РАБКОУ, настаўнік.

Скрыпка

Усю гэтую кашу заварыў сам старшыня калгаса Ягор Ігаравіч Суніца. Не, вы толькі падумайце: замест таго, каб паўшчываць чалавека, ён узяў ды купіў яму скрыпку! Гэта якраз у надзею было, год назад. Аднойчы раіцай, калі сонца ўзлягло над ветраўхавіком на добрыя дзве кацары, Ягор Ігаравіч ідзе калі канюшыні і бачыць: усе каровы ў шкодзе, а пастух Сцепака, звышшы ў клубок, каля купіны спіць, як пшаніцу прадаўшы. Леда старшыня дабрыцца.

Усхланіўся Сцепака, а старшыня замест ланіч узяў яго за руку і кажа: — Ну, што ж, прыдурмаў трохі... Чаго не бывае ў твае гады. Толькі каб больш гэтага не было! — і пайшоў. А ўвечары, калі Сцепака загнаў кароў і, павячараўшы, чытаў кніжку «Сымон-музыка», да яго зноў завітаў Ягор Ігаравіч. Пасля доўгіх размоў аб справе, Сцепака прызнаўся: заснуў каля кароў таму, што быў да поўначы ў сваёй бляга настаўнікам, у якога ён бярэ ўрок ігра на скрыпцы. Дарога не блікая, воем кіламетраў, дык пакуль хадзіў — стаўся. Вось і прапсаў.

На тым размова скончылася. І неабавязна пачалася... надзвычайна заваруха: старшыня прывёз для Сцепакі скрыпку. Ды якую скрыпку! І дае ён яе толькі дастаў? Трыста рублёў! аддаў і рахунак у бухгалтэрыі калгаса пакінуў, а Сцепаку цэлы скруткат розных песень з нотамі дадаў. Раўкаміся прапанавала Ягору Ігаравічу ўнесці ў касу грошы за непатрабную купленую рач. Старшыня раўкаміся так і сказаў: — Гэта ж нас — нурэ змясцюць: у калгасе «Нарочча» — для фармы скрыпкі купляючы!.. І што ж вы думаеце: старшыня ўнёс усе 300 рублёў, капейка ў капейку, і нават

драт задаволена пакрываў руды вус. Сам старшыня, які толькі знойдзе волюню хвілінку, на ферму ідзе. І ходзіць чуткі па сялу, што ён там з брыгадай не толькі аб каровах гутарыць... Ён у нас з трыццацісяцінікаў, і не толькі добры гаспадар, а і музыка любіць. Вось чаму ён і Сцепаку з яго скрыпкай з першага слова падтрымаў.

Калі напярэдадні новага года былі вышаны размаўляючы афішы з праграмай вечара ў нашым клубе — некаторыя калгаснікі нават жартавалі: — Гэта ж Сцепака на старшынявай скрыпцы будзе вальс пількаць. — А! — гаварылі іншыя. — Хіба скрыпка — музыка? Як-ніяк, скрыпка — не баян.

Але што рабілася на вечары! Нешта надзвычайнае! Сцепаку з яго сабрамі па некалькі разоў выклікалі выконваць адны і тыя ж нумары. І калгасныя артысты стараліся, як толькі маглі. А скрыпка! Што гэта за цудоўны інструмент! Цяпер мы наватлі, што скрыпка — цар музыкі. Пасля вечара да старшыні калгаса падыйшлі ўхваляючыя музыкі і старшыня раўкаміся і бухгалтар і, апусціўшы вочы, казалі яму: — Ягор Ігаравіч, вось і прышоў той час, пра які вы казалі. І мы згодны з вамі, што трэба глядзець крыху далей свайго восу. За такую музыку, за такую скрыпку не толькі 300 рублёў, а ўсёй трысячы не шкада. Мы ўжо тут лямовіліся і вырамілі апаціць скрыпку. І просім прабачыцца за нашу памылку.

І вы думаеце на гэтым кане? Надаварот, гэта толькі пачатак. Сцепака «капала» да чаго дадумалася: рашыла пры калгасным клубе арганізаваць струнны аркестр, дзея чаго надалі заву на праўдзёнае аб набыцці музычных інструментаў. Першымі за гэта галасавалі бухгалтар і старшыня рэвізійнай камісіі. Пра маладых я не кажу: ты абавязкова рукамі галасавалі.

А старшыня сядзіць у прэзідыуме, ды хітра падміргвае Сцепаку і яго сабрам.

Па інструменты ў Мінск ездзіў сам старшыня са Сцепакам. Пасля знайшоў час спачатку і пакіраваць аркестрам, каб Сцепаку навучыць. Вядома, былому старшыні не было б часу гэтай справай займацца: яму траў было цэлы дзень з брыгадамі пра воякім людзям на работу іці загадаць. А пры гэтым старшыні людзі самі работы шукаюць, падганяюць іх не трэба, бо зусім іншы парадак у гаспадары наладжаны.

І загучалі на нашай сцэне побач з гармонікам не толькі «Выпрагайце, хлопцы, коні», «Лявоніха», а і Галіна, і Залатар, і Мотарт, і Вердзі, і Шапэн. Толькі вось яшчэ бяд: чухай, старшыня, патыміду, падбярэй часовых людзей на ферму, бо ўсё Сцепака «капала» збярэцца ў Мінск: запрашаюць там выступіць. А каб перад людзьмі, які кажуць, не схібіць, старшыня прывёз чалавека, які добра ведае класічную музыку і дырыжорскую навуку. Гэта Сцепаку ў дапамогу.

Пілер наш Сцепака на сядле — не проста Сцепака, а вядлікі чалавек, як пастух і як музыкант. І скажу праўду, што багата нашых чарных і сінявокіх дзятчат уздымае не толькі па Васілю — баяністу, а і па Сцепаку-скрыпачу.

А прыдзе восень — патлем Сцепаку ў кансерваторыю. Хай там падвучыцца гэта самай музыцы. Пілер жа, пакуль што, няхай рыхце сабе замену на ферме і ў аркестры. І мы верым — не падкача. Ён у нас такі, што і ў кансерваторыі справіцца. А скончыць вучніца — прыдзе ў родны калгас, дырыжорам будзе. К гэтым часу мы яшчэ больш рабагаваем: будзе ў нас і свой раяль, і духавы аркестр, і добрыя дэкараты на сцэне.

Вы не смеіцеся: гэта — не фантазія! Пры нашым старшыні, які стаў тымлівым народ, усё будзе. Наш старшыня даўка наперад бачыць ды ў душу чалавеку глядае.

А што Сцепака будзе ў кансерваторыі — гэта як піць даць!

Міхась СКРЫПКА.